

geleden had en nog leed! De donkere, schitterende oogen hadden haar weêr met den ouden, liefdevollen blik aangezien. De trotsche lippen waren weêr even hartstochtelijk als vroeger op de hare gedrukt, terwijl ze haar de vroegere, teedere naampjes toefluisterden.

Maar welk een nameloos bitter gevoel was er in het hart der dochter opgekomen, toen ze zag hoe armoedig en verlaten haar moeder daar nederlag, Waarlijk! Het voorbeeld was afschrikwekkend genoeg!

Getergd en mishandeld, de trouw waar ze recht op had met voeten getreden, het vurige, jaloersche hart gedurig en gedurig weêr vernederd en gegriefd, zóó was ze behandeld geworden door den man, die beloofd had haar te zullen liefhebben en beschermen, tot de dood hen scheiden zou. Toen, tot het uiterste gedreven, was ze half zinneloos van smart door de wreedheden, haar lichaam en ziel beiden aangedaan, tot een ander gevlucht, die haar met vriendelijke woorden en liefkoozingen verleid had tot hem te komen, terwijl hij haar een leven vol liefde en geluk voorspiegelde en toen ziekte en lijden haar kwamen overvallen, liet ook hij haar lafhartig aan haar lot over. —

En met dat verwoeste leven voor oogen, met de herinnering aan haar eigen ongelukkige kindsheid, geloofde de dochter niet meer aan trouwe, eerlijke mannenkarakters. Háár waren de oogen te vroeg geopend geworden; ze zag en merkte veel op waarvan anderen van haar leeftijd niets begrepen. Ze had veel gehoord van ongelukkige huwelijken, waarvan bijna altijd ontrouw de oorzaak was, omdat men wist, hoe ze het slechte voorbeeld voor oogen had gehad. Voor haar behoefde men zich dus niet te ontzien.

Zóó was het wantrouwen in haar hart geslopen, hetgeen ze onverhopen toonde, terwijl haar eigen leven er het meest door verbitterd werd.

En toch — hoe weinig illusies ze zich nog van het leven maakte, toen ze zich de onbeschofte behandeling van daareven weêr voor den geest haalde, smartte het haar opnieuw te bemerken, waarvoor men haar aanzag.

Alsof zij ooit in staat zou zijn het voorbeeld harer moeder te volgen. Zij, die zich liever het leven zou benemen, dan dien weg op te gaan: dien weg, waarvan ze zooveel afschuwelijks en terugstootends had gezien.

Konden ze dan niet begrijpen hoe ze van het denkbeeld alleen reeds terughuiverde, dat zoo iets ooit mogelijk zou kunnen zijn?

Ze waren wreed! — O, God! wreed en laf! — Omdat ze alleen en onbeschermd was, hadden ze den moed haar te beledigen en te grieven, overtuigd dat ze het ongestraft konden doen; dat niemand hen ter verantwoording zou oproepen! —

Had ze dan geen gelijk, wanneer ze hen *allen* verachtte? Was die behandeling weêr niet een bewijs, dat ze niets anders waard waren?

Zóó trachtte ze zichzelf te versterken in haar gevoelens, en toch — sloeg ze de handen in woeste smart voor het gelaat, inwendig diep ongelukkig dat ze gelijk scheen te hebben.

Hoe troosteloos leêg lag het leven daar voor haar! Had men haar toch ook